

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.340/2019/7.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

Az I. rendű felperes:

A II. rendű felperes:

Az I-II. felperesek jogi képviselője: 1000. számú Ügyvédi Irodaügymintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: dr. Nagy János ügyvéd

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I-II. rendű felperesek

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.263/2019/5-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Fővárosi Törvényszék 17.P.23.282/2018/11. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I-II. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 627.000 (hatszázhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2007. november 26-án az I. rendű és a II. rendű felperesek mint

adósok az alperessel mint hitelezővel CHF alapú közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés alapján az alperes 19.500.000 Ft-ot nyújtott a felpereseknek. A szerződés 4. pontjának második bekezdése rögzítette: az adós kifejezetten nyilatkozik, hogy a banki felvilágosítást, amely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem deviza forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a deviza nyilvántartást. A szerződés 4. pontjának harmadik bekezdése értelmében a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor üzletszabályzatának lakossági hitelekre vonatkozó általános szerződési feltételeinek (a továbbiakban: ÁSZF) és a vonatkozó hirdetményének a rendelkezései az irányadóak, amelyeket az adósok elfogadnak.

- [2] Az ÁSZF 10. pontjai a devizával kapcsolatos rendelkezések között az alábbiakat rögzítette. A 10.1. pontja szerint, ha a kölcsönszerződés alapján az adós devizában nyilvántartott lakossági kölcsönt vesz igénybe, a bank a kölcsönt forintban, a folyósítás napján érvényes, a bank által jegyzett deviza I. vételi árfolyam alapulvételével folyósítja. A 10.4. pont értelmében a törlesztőrészek meghatározása devizában, megfizetése forintban történik. A törlesztőrészlet, illetve az előtörlesztés forintban kifejezett ellenértékét a bank az esedékesség napján érvényes a bank által jegyzett deviza I. eladási árfolyam alkalmazásával határozza meg. Az ÁSZF 10.5. pontja azt tartalmazza, hogy az adós a kölcsönszerződést egy alkalommal egyoldalú nyilatkozatával akként jogosult módosítani, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződésből eredő összes fennálló tartozás a bank mindenkor hirdetményében meghatározott forintban nyilvántartott üzleti feltételű lakossági kölcsönre irányadó kondícióknak és a jelen ÁSZF-nek megfelelően forintban nyilvántartott üzleti feltételű lakossági kölcsön alapján fennálló tőketartozássá változzon át. A forintban nyilvántartott tőketartozás összege meghatározásának alapja a kölcsönszerződés módosításának napján érvényes, a bank által jegyzett deviza I. eladási árfolyam. A 10.6. pont értelmében a devizaárfolyam nagymértékű változása esetén, ha a nyújtott biztosíték nem nyújt kellő fedezetet az adós pótbiztosíték nyújtására köteles, míg a következő pont szerint maga a bank is dönthet úgy, hogy meghatározott feltételek fennállása esetén a kölcsönt forintban nyilvántartott tőketartozássá konvertálja át.
- [3] A peres felek a szerződéskötés napján teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglaltan kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. Ez - többek között - rögzítette, hogy a felperesek azt elolvasták, megértették és jóváhagyólag aláírták. A nyilatkozat tartalmazta, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának. A szerződés futamideje alatt a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen (azaz, a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest

a forint árfolyama gyengül) változása esetén a svájci frankban megállapított törlesztőrészletek forintban megfizethető ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak, kedvezőtlen árfolyam alakulás esetén akár pótbiztosíték adására is felhívhatja az adósokat a bank. A felperesek tudomásul vették azt is, hogy kockázatfeltáró nyilatkozat csak figyelemfelkeltő, és a konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást.

- [4] A felperesek a kölcsönszerződést 2012 februárjában végtörlesztették.

A felperesek keresete és az alperes ellenkérelme

- [5] A felperesek módosított keresetükben a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségére hivatkozással 6.269.681 Ft és járulékai megfizetésére kérték kötelezni az alperest. Állították, hogy a kölcsönszerződés 4. pont második bekezdése és a kockázatfeltáró nyilatkozat a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) és (4) bekezdése szerint tisztességtelen. Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem érthető, nem világos, nem tárja fel a felpereseket érintő valós gazdasági kockázatokat. A tartalmilag nem megfelelő kockázatfeltárást nem kellő időben kapták meg, annak aláírására a szerződéskötéskor került sor.
- [6] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és a másodfokú határozat

- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.
- [8] Megítélése szerint a kölcsönszerződés szövegéből – különösen a 4. pontba foglalt árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezésekből –, valamint az ÁSZF 10.6. és 10.7. pontjában foglalt rendelkezésekből, valamint a felperesek által aláírt kockázatfeltáró nyilatkozatba foglalt tájékoztatásból a felperesek számára világos és érthető kellett legyen az, hogy a devizaalapú kölcsön felvételével a szerződésből fakadó árfolyamkockázat egészében és felső határ nélkül őket terheli.
- [9] Az elsőfokú bíróság a kockázatfeltáró nyilatkozatot, illetve a kölcsönszerződést az alperes nevében eljáró, azokat aláíró eltérő személyekre tekintettel, értékelve az I. rendű felperes 11. sorszámú jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozatát is azt a következtetést vonta le, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására nem a közjegyzőnél, hanem már azt megelőzően sor került. Mindezek alapján az alperes által adott tájékoztatás világos és érthető volt, azt a felperesek kellő időben megkapták, ezért az és a kölcsönszerződés 4. pont 2. bekezdésének rendelkezései nem tisztességtelenek.

[10] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel rögzítette: az árfolyamkockázatról adott tájékoztatásnak az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EU Bíróság) vonatkozó joggyakorlatában (C-26/13., C-186/16., C-51/17.) kialakított követelményeknek is meg kellett felelnie. Ez alapján a tájékoztatás tartalmának olyannak kellett lennie, hogy az átlagos fogyasztó értékelni tudja a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit. A világos és érthető megfogalmazás elvének nem megfelelő tájékoztatás tisztességtelensége vizsgálható, az azonban csak akkor állapítható meg, ha a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben a jóhiszeműség és tisztesség követelményeinek megsértésével a fogyasztó hátrányára jelentős egyenlőtlenséget okoz. A felperesek igazolták, hogy más terméke vonatkozásában az alperes jóval részletesebb tájékoztatást tudott adni a kockázatokról, ismeretei elhallgatásával ebből következően a felperesek vonatkozásában a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével járt el. Ez azonban önmagában a tisztességtelenség megállapításához nem elegendő, ahhoz azt is bizonyítani kellett volna, hogy ez a felek jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézett elő. Ezt, és ezáltal a semmisség megállapítását kizárta az ÁSZF 10.5. pontjának rendelkezése, amely alapján a felperesek jogosultak voltak egyoldalú nyilatkozatukkal az árfolyamkockázatot elhárítani, a devizában nyilvántartott kölcsönüket forint kölcsönné átalakítani.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [11] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és a keresetüknek helytadó határozat meghozatalát kérték.
- [12] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1) bekezdésébe, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseibe ütközik és nem felel meg az EU Bíróság C-186/16. és C-51/17. számú ügyekben meghozott ítéleteiben foglaltaknak sem. A jogerős ítélet sérti továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 213. § (1) bekezdését.
- [13] Álláspontjuk szerint a másodfokú bíróság téves jogi következtetést vont le az ÁSZF 10.5. pont értelmezéséből, tekintettel arra, hogy az az árfolyamkockázatot nem a szerződés megkötésére visszamenőleg, hanem csak a jövőre nézve szünteti meg. Állították, a másodfokú bíróság nem bírálta el valamennyi kereseti kérelmüket, így azt a hivatkozásukat, miszerint a felperesek nem voltak abban a helyzetben, hogy a szerződéses kikötéseket ténylegesen megismerjék, a szerződéses okiratok megismerése a felpereseknek nem állt megfelelő idő rendelkezésükre.

- [14] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [15] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [16] A Kúria a felülvizsgálati kérelem tartalmára tekintettel kizárólag azt vizsgálhatta, hogy az ÁSZF 10.5. pontja tükrében az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelensége megállapítható-e. Egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy az ÁSZF 10.5. pontja alkalmas arra, hogy a fogyasztó egyoldalú nyilatkozata, döntése alapján a szerződés árfolyamkockázata megszűnjön. Az árfolyamkockázat megszüntetésére a kölcsönszerződés megkötésétől kezdve bármikor jogosult volt egy alkalommal.
- [17] A Kúria utal arra, a 6/2013. PJE határozat értelmében a fogyasztó a kedvezőbb kamat ellenében vállalja a devizakockázatot. A devizaalapú kölcsönszerződés tisztességtelenségét nem önmagában az árfolyamkockázatnak a fogyasztóra való telepítése, hanem annak nem világos, nem érthető megfogalmazása alapozhatja meg. A szerződéses rendelkezések alapján a fogyasztó számára egyértelműen felismerhetőnek kell lennie, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Az EU Bíróság a C-621/17. számú Kiss Gyula kontra CIB Bank Zrt. ügyben 2019. október 3-án hozott ítéletében úgy foglalt állást, hogy a tisztességtelenség vizsgálata során a bíróságnak meg kell vizsgálnia először a jóhiszeműség követelményének az esetleges megsértését, és másodszor az ezen utóbbi rendelkezés értelmében vett, a fogyasztó kárára kialakult jelentős egyenlőtlenség esetleges fennállását. A bíróságnak figyelembe kell vennie a többi szerződési feltétel hatását annak eldöntéséhez, hogy az említett feltételek jelentős egyenlőtlenséget idéznek-e elő az adós kárára. (49., 55. pontok) A Kúria megítélése szerint az ÁSZF 10.5. pontja éppen az árfolyamkockázat fogyasztóra hátrányos következményeinek elhárítására jelent az adós által igénybe vehető eszközt, amivel az esetlegesen kialakuló jelentős egyenlőtlenséget, még annak létrejötte előtt - egyoldalú nyilatkozatával - bármikor, amikor úgy ítélte meg a fogyasztó felperes megszüntethette. Ha e lehetőséggel nem élt annak következménye őt terheli.
- [18] A Kúria rögzíti, a felperések keresete az árfolyamkockázat tisztességtelensége miatt érvénytelen szerződés alapján 6.269.681 Ft megfizetésére irányult. Ezt a kereseti kérelmet az eljáró bíróságok érdemben elbírálták, a felperéseknek más, érdemben fenntartott kereseti kérelme nem volt. A felperések a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma tisztességtelenségének körében adták elő azt is, hogy azt nem kapták meg időben ahhoz, hogy azt áttanulmányozzák, amely tényt - állításuk szerint - a másodfokú

bíróság nem vett figyelembe. A másodfokú bíróság valóban nem tért ki erre a kérdésre mivel jogi álláspontja szerint a konkrét ügyben bizonyítottan nyújtott tájékoztatás nem volt elégséges, de a tisztességtelenség miatti érvénytelenség megállapítását kizárta a korábban ismertetett, és a Kúria által is helytállónak talált ok a jelentős egyenlőtlenség hiánya. A másodfokú bíróságnak az adott tényállás és az általa elfoglalt jogi álláspont mellett a felperesek által sérelmezett jogkérdésben érdemben nem kellett állást foglalnia.

- [19] A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [20] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felpereseket az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az alperes - figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdéseire, az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló - felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperesek illetékeljegyzési joguk folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni.
- [21] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a vészhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/302. (III.31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. május 21.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András előadó sk. bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró